

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Servering av alkoholdrycker

Anvisning 20/2018

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Innehåll

Inledning	3
1. Serveringsverksamhet	4
1.1 Alkoholdryck	4
1.2 Tillståndsplikt för servering	4
1.3 Personal	5
1.4 Företrädaren för tillståndshavaren och serveringspasset	6
1.5 Serveringsförbud och kunder	7
1.6 Serveringstid och förlängd serveringstid	9
1.7 Alkoholportioner vid servering	11
1.8 Detaljhandel med alkoholdrycker på ett serveringsställe	11
1.9 Verksamhet på serveringsområde	12
1.10 Köksalkohol	13
1.11 Anskaffning av alkoholdrycker för servering	14
1.11.1 Kommersiell import av alkohol för servering	14
1.12 Insamling av data och rapporteringsskyldighet	15
2. Marknadsföring av alkoholdrycker på restaurang	16
2.1 Reklam för starka alkoholdrycker	16
2.2 Marknadsföring av svaga alkoholdrycker	17
2.2.1 Prissättning och prisannonsering (Happy hour)	17
2.3 Otillbörliga säljfrämjande åtgärder	18
2.4 Spel och lotterier med anknytning till alkoholdrycker	18
2.5 Användning av innehåll som produceras av konsumenter och tillhandahålls för att av konsumenter distribueras i datanätstjänster	18
2.6 Kombinerade erbjudanden och programpaket	19
2.7 Stamkundtillställningar	20
2.8 Produktpresentationer	20
2.9 Reklam för alkoholdrycker på en allmän plats	21
2.10 Förbud mot gottgörelse för pris på alkoholdrycker	21
3. Övervakning och påföljder	22
3.1 Egenkontroll	22
3.2 Myndighetstillsyn	23
3.3 Sanktioner för brott mot serveringsbestämmelserna	24
3.4 Sanktioner för brott mot bestämmelser om reklam i alkohollagen	25
4. Ansökan om serveringstillstånd	25
4.1 Krav som gäller sökanden	27
4.2 Serveringstillstånd för viss tid	28
4.3 Krav som gäller serveringsstället	29
4.4 Förlängd serveringstid	30
4.5 Detaljhandelstillstånd för serveringsställe	31
4.6 Servering vid tillställningar och evenemang	32
4.7 Återtagande av ansökan	33
4.8 Ändringar i bolagets ägande- och besittningsförhållanden	33
4.9 Ändringar i serveringsverksamheten	33
4.9.1 Ändring av serveringsområdet	34
4.10 Ägarbyte och flyttning av verksamheten till en ny affärslokal	34
4.11 Avslutande av serveringsverksamhet	34
4.12 Behandlingstider	35
5. Tillstånds- och tillsynsavgifter	35

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Inledning

Denna anvisning behandlar såsom titeln anger de centrala teman som hänför sig till servering av alkoholdrycker och för fram lagstiftning om servering jämte andra anvisningar. Anvisningen är avsedd såväl för tillståndssökande, tillståndshavare, anställda och studerande som för andra intresserade.

Valviras uppgifter som centralt ämbetsverk omfattar enligt 60 § i alkohollagen styrning av regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och tillsyn, samordning och utveckling, produktion av informations-, statistik- och kommunikationstjänster för alkoholförvaltningen samt tillsyn över detaljhandeln med och serveringen och marknadsföringen av alkoholdrycker i hela landet och på fartyg som har finsk nationalitet.

Anvisningen är avsedd att främja förverkligandet av de allmänna målen i alkohollagen. Anvisningen ersätter från och med 17.5.2018 Valviras anvisning Servering av alkoholdrycker 4/2018.

I anvisningen har bestämmelser om servering av alkoholdrycker sammanställts och publikationen har kommit till genom ett samarbete mellan Turism- och restaurangförbundet MaRa rf. och regionförvaltningsverken. Anvisningen har under våren 2018 uppdaterats med innehåll från statsrådets och social- och hälsovårdsministeriets (SHM) förordningar och förtydliganden som härrör från praktiska erfarenheter.

Landskapet Åland kan i landskapslagen föreskriva undantag i vissa bestämmelser, varför anvisningen inte till alla delar kan tillämpas i landskapet Åland.

Mer information och anvisningar finns på Valviras respektive regionförvaltningsverkens webbplats på adressen www.valvira.fi och www.avi.fi.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

1. Serveringsverksamhet

Syftet med alkohollagen (AlkoL) är att få konsumtionen av alkoholhaltiga ämnen att minska genom att begränsa och övervaka den anknyttande näringsverksamheten i syfte att förebygga alkoholens negativa effekter för dem som konsumerar alkohol, för andra människor och för hela samhället (AlkoL 1 §). En av dessa begränsade och övervakade former av näringsverksamhet är servering av alkoholdrycker.

1.1 Alkoholdryck

Med alkoholhaltigt ämne avses ett ämne eller en produkt som innehåller mer än 1,2 volymprocent etylalkohol och med alkoholdryck ett alkoholhaltigt ämne som är avsett att drickas och som innehåller högst 80 volymprocent etylalkohol (AlkoL 3 §).

Med svag alkoholdryck avses en alkoholdryck som innehåller högst 22 volymprocent etylalkohol och med stark alkoholdryck en alkoholdryck som innehåller mer än 22 volymprocent etylalkohol (AlkoL 3 §).

1.2 Tillståndsplikt för servering

Med servering av alkoholdrycker avses försäljning av alkoholdrycker för förtäring i lokaler som försäljaren kontrollerar eller under övervakning som ordnas av försäljaren (AlkoL 3 §),

Innan serveringsverksamhet inleds ska ett serveringstillstånd sökas och beviljas. Alkoholdrycker som innehåller över 2,8 % alkohol får inte säljas utan tillstånd (AlkoL 5 och 6 §). Alkoholdrycker får inte heller förmedlas eller överlätas mot arvode (AlkoL 84 §).

Alkoholdryck får inte förtäras i förplägnadsrörelser och på andra ställen där allmänheten mot betalning får mat eller förfriskningar eller under offentliga tillställningar som avses i lagen om sammankomster. På ovan avsedda ställen eller under tillställningar får ägaren, arrangören eller en ordningsvakt inte tillåta förtäring av alkoholdrycker, om stället i fråga inte har ett giltigt serveringstillstånd. (AlkoL 85 §).

Alla giltiga tillstånd som tidigare beviljats för servering av alkoholdrycker berättigar från och med 1.3.2018 till servering av alla alkoholdrycker (AlkoL 93 §).

Vid servering av alkoholdrycker får åtgärder som strider mot god sed inte vidtas. En åtgärd anses strida mot god sed, om den är klart oförenlig med allmänt godtagna samhällseliga värden och i synnerhet om den ger uttryck för en positiv eller likgiltig attityd till att hälsan äventyras under alkoholpåverkan eller med narkotika, läkemedelspreparat eller kemikalier (AlkoL 4 §).

Enligt regeringens proposition med förslag till alkohollag strider paketprissättning av t.ex. måltider och inkluderade alkoholdrycker inte nödvändigtvis mot god sed, men beroende på marknadsföringen och

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

serveringens karaktär kan servering av alkoholdrycker enligt principen ”drick så mycket du vill” till ett visst pris vara förbjuden för att den strider mot god sed. På motsvarande sätt kan detaljhandelsförsäljning och servering av alkoholdrycker på kredit till t.ex. svaga konsumentgrupper i vissa situationer utifrån en helhetsbedömning strida mot god sed.

En plan för egenkontroll för servering av alkoholdrycker ska innehålla uppgifter om det av tillståndshavaren fastställda maximala kreditbeloppet samt om övervaknings- och verksamhetsätten för kreditförsäljningen, om alkoholdrycker säljs på kredit till kunderna på något annat sätt än genom allmänt använda kortbetalningstjänster eller betalningsapplikationer eller i samband med programtjänster eller i anslutning till inkvarteringsrum (SHM:s förordning 4 §).

Enligt regeringens proposition skulle det exempelvis kunna utgöra äventyrande av kundernas hälsa att t.ex. ordna dryckestävlingar, om det i tävlingarna förtärs stora mängder alkoholdrycker under en mycket kort tid. I samband med t.ex. servering av alkoholdrycker kan det på samma grunder strida mot god sed att sälja alkohol eller tillåta användning av alkohol på ovanliga sätt, såsom att alkohol absorberas genom slemhinnor eller inhaleras.

Fasta alkoholpreparat som innehåller 2,8 viktprocent etylalkohol, exempelvis chokladkonfekt eller glass, får fritt saluföras. Detaljhandel med, servering och marknadsföring av starkare preparat omfattas av alkohollagens bestämmelser om alkoholdrycker, såsom till exempel åldersgränser. Detaljhandel med och servering av alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent alkohol samt detaljhandel med alkoholdrycker som innehåller mer än 5,5 volymprocent omfattas av alkoholbolagets ensamrätt. Då alkohollagen tillämpas betraktas som preparatets alkoholhalt i volymprocent dess alkoholhalt i viktprocent. (AlkoL 55 §).

1.3 Personal

Detaljhandels- och serveringsställen ska ha en så stor personal som med beaktande av verksamhetens omfattning och art behövs för att övervakningen ska vara effektiv och ordningen upprätthållas effektivt. Personalen ska övervaka att förbudena och skyldigheterna som föreskrivs i alkohollagen iakttas och svara för att ordningen upprätthålls på serveringsstället (AlkoL 38 §).

Den som säljer alkoholdrycker och deltar i övervakningen av detaljhandel eller servering får i sitt uppdrag inte vara påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel (AlkoL 38 §).

En ansvarig föreståndare som företräder tillståndshavaren och har utsetts av denne, eller en annan person som tillståndshavaren har utsett för denna uppgift, ska finnas på plats på ett detaljhandels- eller serveringsställe som är öppet för kunder. En person som inte har fyllt 18 år får inte vara ansvarig föreståndare eller inneha posten som annan för uppgiften utsedd person och inte heller sälja eller servera

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

alkoholdrycker. En person som har fyllt 16 år får servera alkoholdrycker endast under direkt övervakning av den ansvariga föreståndaren eller någon annan som utsetts för uppgiften. (AlkoL 38 §).

En plan för egenkontroll för servering av alkoholdrycker ska innehålla en beskrivning av de uppgifter som tillståndshavaren har beslutat att den ansvariga föreståndaren eller andra för uppgiften utsedda personen ska utföra samt en plan angående personalens storlek och uppgifter när det gäller tillsynen av efterlevnaden av förbuden och skyldigheterna enligt alkohollagen samt en plan för övervakningen av ordningen på serveringsstället under serveringstiden (SHM:s förordning 3 §).

Tillståndsmyndigheten får bestämma villkor eller begränsningar som orsakas av ställets läge, verksamhetens särskilda karaktär eller andra särskilda omständigheter som har framkommit vid verksamheten och som gäller personalstorlek, om villkoren och begränsningarna är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet (AlkoL 22 §).

1.4 Företrädaren för tillståndshavaren och serveringspasset

En ansvarig föreståndare som företräder tillståndshavaren och har utsetts av denne, eller en annan person som tillståndshavaren har utsett för denna uppgift, ska finnas på plats på ett serveringsställe som är öppet för kunder. En ansvarig föreståndare eller en annan person som utsetts för uppgiften ska ha fyllt 18 år (AlkoL 38 §).

En innehavare av serveringstillstånd ska se till att den ansvariga föreståndaren eller andra för uppgiften utsedda personen har ett intyg som visar personens kunskaper om alkohollagen, enligt ett formulär som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) (AlkoL 57 §).

Intyg över kunskaper om alkohollagen (*serveringspass*) beviljas av en läroanstalt som med tillstånd av statsrådet eller undervisnings- och kulturministeriet ger utbildning i restaurangservice. Intyget beviljas personer som med godkänt resultat har avlagt ett prov som bedömer deras kunskaper om alkohollagen och kännedom om övervakningsrutinerna eller som har genomgått utbildning eller avlagt examen som omfattar motsvarande kunskaper. Närmare bestämmelser om innehållet i provet och bedömningen av det samt utbildningar och examina som motsvarar provet utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. (AlkoL 58 §).

Den som vid ikraftträdandet av alkohollagen 1.3.2018 på det sätt som avses i 21 b § i den gamla alkohollagen (1143/1994) var behörig att vara ansvarig föreståndare för ett serveringsställe anses uppfylla de kompetenskrav enligt den nya lagen som gäller intyget över kunskaper om alkohollagen. Även ett serveringspass som beviljats medan den gamla alkohollagen varit i kraft är ett tillräckligt bevis på kännedom om alkohollagen. (AlkoL 93 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

1.5 Serveringsförbud och kunder

Alkoholdrycker får inte säljas eller på något annat sätt inom detaljhandel eller genom servering överlåtas:

- 1) till personer som inte har fyllt 18 år;
- 2) till personer som uppenbart är berusade eller som uppträder störande;
- 3) om det finns grundad anledning att befara att alkoholdrycker överlåts eller förmedlas olovligen. (AlkoL 37).

Personer som inte har fyllt 18 år, är uppenbart berusade eller uppträder störande får inte tillåtas inneha eller förtära alkoholdrycker på ett serveringsställe. (AlkoL 37 §)

En kund som är uppenbart berusad ska vägras tillträde till serveringsstället. Om en kund på serveringsstället är uppenbart berusad, ska han eller hon avlägsnas från serveringsstället (AlkoL 36 §).

Att styrka ålder på serveringsställe

Den som köper alkoholdrycker och den som vistas på ett serveringsområde är skyldig att på begäran, med ett fotoförsett identitetskort, körkort eller pass som utfärdats av en myndighet eller någon annan tillförlitlig fotoförsedd handling som utfärdats av en myndighet, styrka sin ålder för den personal som övervakar detaljhandel med och servering av alkoholdrycker och en tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över att denna lag iakttas (AlkoL 40 §). En sådan handling kan exempelvis vara ett resedokument för flykting eller ett främlingspass. Även Trafis mobila körkort är giltigt för styrkande av ålder.

Utländskt ID-kort med fotografi, pass eller körkort gäller som legitimation, om det inte ser ut att vara lätt att förfalska och om personens ålder framgår av kortet.

Serveringstillståndets innehavare får själv avgöra vilka andra handlingar med fotografi utfärdade av myndigheter som innehavaren godkänner för styrkande av ålder. Tillvägagångssätten får emellertid inte vara diskriminerande.

Alkohollagen förbjuder inte minderåriga att vistas på ett serveringsställe. Tillståndshavaren kan emellertid fastställa en åldersgräns för serveringsstället.

Alkohollagen innehåller en F-18-bestämmelse om läktarutrymme. Som serveringsområde kan godkännas ett allmänt läktarutrymme som används vid idrotts-, motions- eller musikevenemang eller andra jämförbara evenemang om läktarutrymmet är reserverat endast för personer som har fyllt 18 år. Till ett F-18-läktarutrymme får inte tillträde ges till minderåriga vid pågående servering. (AlkoL 18 §).

Tillståndshavaren och serveringsställets personal ansvarar för övervakningen av att en minderårig på serveringsstället inte kan förtära

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

alkoholdryck som förmedlats till personen av en annan kund (AlkoL 37 och 38 §).

Trots att ordningsvakterna kan kontrollera unga personers ålder vid deras ankomst till serveringsstället bör även personalen som har hand om detaljhandeln vid ett köp alltid kontrollera kundens ålder när personens utseende eller någon annan omständighet ger den minsta anledning att misstänka att personen inte har fyllt 18 år. En begränsning av kontrollen av kundernas identitetsbevis får likväl inte grunda sig på en diskriminerande praxis exempelvis utifrån etniskt ursprung.

Serveringsställets plan för egenkontroll måste beskriva serveringsställets praxis för säkerställande av att åldersgränserna för servering av alkoholdrycker iakttas.

Berused kund

En kund som är uppenbart berused ska vägras tillträde till serveringsstället. (AlkoL 36 §).

Alkoholdrycker får inte säljas eller på något annat sätt inom detaljhandel eller genom servering överlåtas till personer som uppenbart är berusede eller som uppträder störande. (AlkoL 37 §).

För undvikande av all slags olägenheter och störningar ska en berused person avlägsnas från ett serveringsställe så fort det tydligt kan konstateras att personen är uppenbart berused (AlkoL 36 §). Kunden ska avlägsnas på ett hänsynsfullt men beslutsamt sätt.

Om en kund som avlägsnas på grund av kraftig berusning inte kan ta vara på sig själv, ska personalen se till att hemfärden sker på ett säkert sätt (exempelvis så att en taxi beställs för kundens räkning). Det tillåts att kunden under uppsikt inväntar hemtransporten i restaurangens vestibul.

Att slå vakt om kundsäkerheten i en situation då en kund avlägsnas kan ibland förutsätta att man vänder sig till polisen. I strafflagen (strafflagen 21 kap 14 §) föreskrivs straff för utsättande.

En berused person har en kraftigt nedsatt omdömesförmåga. Därför kan personen vara oberäknelig och uppföra sig på ett sätt som inte går att förutse. En berused kund ställer lätt till en störande situation till exempel genom att lägga beslag på en annan kunds alkoholportion. Ett uppenbart tillstånd av berusning kan konstateras när:

- en person har svårt att fästa blicken eller har en glasartad blick
- personen uppför sig störande, är högljudd och överdrivet självsäker
- personen har svårt att begripa saker och förstå vad andra säger
- personens rörelser är osäkra och klumpiga, han har svårt att få grepp om föremål och reflexerna är långsamma
- han spiller ut sin dryck och har svårt att föra glaset till munnen
- personen vacklar eller ramlar omkull utan stöd
- personens tal är sluddrigt och inte längre begripligt

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

- personen är förvirrad eller har svårt att kontrollera sina känslor
- personen nickar till, slumrar lätt till eller har slocknat/sover
- personen mår illa.

Kännetecknen för en uppenbart berusad person bedöms alltid från fall till fall. Vid bedömning av berusning måste man beakta att de kännetecken som tyder på berusning kan bero på en sjukdom eller ett handikapp. Tillämpningen av kännetecknen får inte leda till diskriminering på grund av sjukdom eller skada.

Serveringsställets plan för egenkontroll ska innehålla en beskrivning av serveringsställets rutiner för säkerställande av att personer som tydligt kan konstateras vara berusade inte serveras alkoholdrycker.

Serveringsställets plan för egenkontroll ska beskriva serveringsställets tillvägagångssätt även i situationer där en kund tydligt kan konstateras berusad vid ankomsten till eller under vistelsen på serveringsstället.

Rätt att välja kunder

Enligt 5 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet har en utövare av inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och rörelsens personal rätt att vägra en person tillträde till rörelsen, om det finns grundad anledning till detta av skäl som hänför sig till upprätthållandet av ordningen eller rörelsens verksamhetsidé. Urvalet av kunder på basis av verksamhetsidé kan ske bl.a. genom krav som hänför sig till åldersgränser och klädsel.

I lagen om privata säkerhetstjänster konstateras det att en ordningsvakt har rätt att vägra en sådan person tillträde till sitt tjänstgöringsområde som inte uppfyller det ålderskrav som tillträde till området förutsätter eller inte uppfyller andra villkor som enligt lag eller med stöd av lag ställs för tillträde till ordningsvaktens tjänstgöringsområde eller som arrangören av tillställningen eller innehavaren av området har ställt för tillträde till området.

Kriterierna för val av kunder får inte vara diskriminerande. Bestämmelser om förbud mot diskriminering finns i 8 § i diskrimineringslagen (1325/2014). Ingen får diskrimineras t.ex. på grund av ursprung, språk, religion, åsikt, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person.

1.6 Serveringstid och förlängd serveringstid

Servering av alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent alkohol är tillåten mellan klockan 9 och 1.30, om serveringstiden inte har begränsats av tillståndsmyndigheten. Serveringen får dock fortsätta till klockan 3 natten mot självständighetsdagen, nyårsdagen, första maj och midsommardagen. (AlkoL 22§ och 43 §).

Förtäring av serverade alkoholdrycker är tillåten i en timme efter det att serveringstiden gått ut (AlkoL 43 §). Serveringsstället behöver inte

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

stängas vid utgången av förtäringstiden. Tillståndshavaren kan fritt besluta om öppethållningstiderna.

Det är möjligt att fortsätta serveringen efter klockan 1.30 till högst klockan 4 utifrån en skriftlig anmälan till tillståndsmyndigheten (*anmälan om förlängd tid*). Anmälan ska lämnas minst tre veckor innan den förlängda tiden är planerad att införas (AlkoL 44 §).

Serveringen får fortsätta utomhus till klockan 4 om tillståndsmyndigheten beviljat tillstånd för detta (*tillstånd till förlängd tid*). På ansökan får servering inledas tidigast klockan 7, om tillståndsmyndigheten beviljat tillstånd till detta i samband med frukostserveringen vid tillståndshavarens inkvarteringsställe. (AlkoL 44 §).

På ett gemensamt serveringsområde får serveringen inte ens på ansökan fortsätta efter klockan 1.30. (AlkoL 44 §).

Om serveringen fortsätter på serveringsstället efter klockan 1.30, ska tillståndshavaren för varje påbörjat hundratal kunder utse en sådan ordningsvakt som avses i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) att övervaka ordningen och säkerheten på serveringsstället och i dess omedelbara närhet från klockan 1.30 till dess att kunderna slutar förtära alkoholdrycker, om inte något annat har föreskrivits av tillståndsmyndigheten. (AlkoL 45 §). En ordningsvakt kan samtidigt sköta även andra arbetsuppgifter på serveringsstället, om övervakningen av ordningen eller andra arbetsuppgifter inte äventyras av att uppgifterna utförs samtidigt.

Efter att totalreformen av alkohollagen trädde i kraft 1.3.2018 tillämpas på ett gällande tillstånd att fortsätta serveringen till klockan 2.30 eller 3.30 de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för beviljandet av tillståndet, om inte tillståndshavaren gör en anmälan om förlängd tid enligt 44 § (AlkoL 93 §).

Övergången till sommartid påverkar serveringstiderna för de restauranger som har lämnat anmälan om förlängd tid. Serveringsställen som har gjort en anmälan om förlängd tid i samband med övergången till sommartid ska avsluta serveringen enligt anmälan, dock senast klockan 04.00 sommartid eller klockan 03.00 vintertid. Förtäring av alkoholdrycker är därefter tillåten i en timmes tid eller högst till klockan 05.00 sommartid. Serveringsstället behöver likväl inte stängas. Vid övergången till vintertid kan serveringen förlängas enligt samma princip högst till klockan 04.00 vintertid, alltså till klockan 05.00 sommartid.

Övergången till sommar- respektive vintertid påverkar likaså verksamheten på de restauranger som med stöd av den gamla alkohollagen beviljats tillstånd till förlängd serveringstid till klockan 03.30. Vid övergången till sommartid ska servering av alkoholdrycker avslutas klockan 02.30, eftersom klockan ställs en timme framåt från klockan 03.00 till 04.00. Serveringsstället ska alltså stängas enligt klockan. Den timme som går förlorad kan om så önskas tas igen vid övergång till vintertid,

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

varvid servering av alkoholdrycker avslutas klockan 03.30 först då klockan ställts en timme bakåt från klockan 04.00 till 03.00.

1.7 Alkoholportioner vid servering

Vid servering får alkoholdrycker säljas endast i öppnade förpackningar eller utportionerade i glas eller andra kärl (Alkohollagen 41 §). Vid servering till resande som avses i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet i ett inkvarteringsrum samt servering till slutna sällskap i tillståndshavarens konferenslokal eller på ett motsvarande område kan även användas oöppnade förpackningar, om mängden tillgängliga alkoholdrycker har begränsats enligt antalet kunder och kraven på övervakning av serveringen. Närmare bestämmelser om begränsning av mängden alkoholdrycker kan utfärdas genom förordning av statsrådet. (AlkoL 45 §).

Om en alkoholdryck vid servering säljs utportionerad, ska den finnas tillgänglig för kunden som basportioner. Basportionen för starka alkoholdrycker är 4 centiliter, basportionen för svaga alkoholdrycker som innehåller mer än 15 volymprocent etylalkohol är 8 centiliter, basportionen för svaga alkoholdrycker som innehåller mer än 8 men högst 15 volymprocent etylalkohol är 12 centiliter och basportionen för övriga svaga alkoholdrycker är 33 centiliter (AlkoL 41 §).

Den maximala alkoholportion som får serveras på en gång begränsas inte i alkohollagstiftningen. Uppgifter om den av tillståndshavaren fastställda maximala portion som får säljas åt gången per kund måste likväl finnas i serveringsställets plan för egenkontroll, om den tillåtna portionen är större än fyra ovan nämnda basportioner (SHM:s förordning 4 §).

Anvisningar om de mätinstrument som ska användas vid mätning av alkoholdrycker finns på på Tukes webbplats <https://tukes.fi/sv/produkter-och-tjanster/matinstrument/restaurangers-matning-av-alkoholdrycker>.

Tillståndsmyndigheten får förena ett serveringstillstånd eller ett godkännande med villkor eller begränsningar som gäller portionsstorlekar, om de är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet. (AlkoL 22 §).

1.8 Detaljhandel med alkoholdrycker på ett serveringsställe

Med detaljhandel med alkoholdrycker avses försäljning av alkoholdrycker för förtäring någon annanstans än i lokaler som försäljaren kontrollerar eller någon annanstans än under övervakning som ordnas av försäljaren (AlkoL 3 §). Detaljhandel med alkoholdrycker får bedrivas endast så att dryckerna överläts till kunden på ett godkänt detaljhandelsställe. (AlkoL 35 §).

På ett serveringsställe kan de alkoholdrycker som serveras och som innehåller högst 5,5 procent alkohol säljas till kunder för att tas med enligt

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

de normala reglerna för detaljhandel med alkoholdrycker, om ett detaljhandelstillstånd för serveringsstället för detaljhandel med alkoholdrycker med högst 5,5 procent alkohol har ansökts och beviljats av regionförvaltningsverket (AlkoL 17 §).

I detaljhandeln får alkoholdrycker säljas endast i färdigt fyllda, slutna förpackningar (AlkoL 41 §). Omtappning av alkoholdrycker förutsätter tillverkningstillstånd för alkoholdrycker och omtappning får inte utföras annanstans än på ett godkänt tillverkningsställe (AlkoL 3 § och 14 §).

Detaljhandel med alkoholdrycker som omfattas av detaljhandelstillstånd och innehåller mer än 2,8 procent alkohol får bedrivas endast mellan klockan 9 och 21. Alkoholdrycker som sålts i detaljhandeln ska överlåtas till kunden inom ramen för försäljningstiderna (AlkoL 17 § och 42 §).

I serveringsställets plan för egenkontroll kan ett förfaringssätt fastställas för serveringsstället för att förvara alkoholdrycker som sålts till kunden i detaljhandeln exempelvis i samband med klädförvaringen, om kunden stannar kvar på serveringsstället efter att ha köpt alkoholdrycker för att ta dem med sig.

Planen för egenkontroll för ett serveringsställe som har detaljhandelstillstånd ska även innehålla de uppgifter som förutsätts för planen för egenkontroll för detaljhandel med alkoholdrycker (SHM:s förordning 5 §).

Tillståndsmyndigheten får meddela tillståndsvillkor som gäller kassa- och försäljningsarrangemang i detaljhandeln, om det till ställets läge eller verksamhet hänför sig särskilda risker med avseende på övervakning eller allmän ordning och säkerhet eller om det också bedrivs servering på samma verksamhetsställe (AlkoL 17 §).

Tillståndsmyndigheten får begränsa försäljningstiden för detaljhandel på ett serveringsställe och de volymer som säljs till kunderna, om det är nödvändigt för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet (AlkoL 22 §).

Detaljhandeln på ett serveringsställe regleras även av andra bestämmelser om detaljhandel med alkoholdrycker. En närmare beskrivning av dessa bestämmelser finns i Valvira's anvisning Detaljhandel med alkoholdrycker.

1.9 Verksamhet på serveringsområde

Alkoholdrycker får serveras endast genom att dryckerna överlåts till kunden för förtäring på ett av tillståndsmyndigheten godkänt serveringsområde. Serveringsområdet för alkoholdrycker ska avgränsas eller märkas ut på ett tydligt sätt, om dess gränser inte annars klart kan urskiljas. (AlkoL 36 §).

Två eller flera sökande beviljas tillstånd för servering på samma serveringsområde samtidigt, om en av sökandena meddelar att den

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

ansvarar för övervakningen på området (AlkoL 19 §). På ett sådant gemensamt serveringsområde får serveringen emellertid inte fortsätta efter kl. 1.30 (AlkoL 44 §).

På serveringsområdet får det förtäras endast sådana alkoholdrycker som sålts av innehavaren av serveringstillståndet. Inte heller får alkoholdrycker som sålts i tillståndshavarens detaljförsäljning får förtäras på serveringsstället. (AlkoL 3 och 36 §).

De alkoholdrycker som serveras får inte föras bort från serveringsområdet eller förtäras utanför området. Tillståndsmyndigheten kan när den godkänner serveringsområdet tillåta att kunderna för alkoholdrycker från ett av serveringsställets serveringsområden till ett annat på ett sätt som godkänns i tillståndshavarens plan för egenkontroll. Tillståndsmyndighetens godkännande av att kunderna för alkoholdrycker från ett serveringsområde till ett annat kan också ansökas för ett redan giltigt serveringstillstånd (AlkoL 36 §).

Om en innehavare av serveringstillstånd eller en anställd på ett serveringsställe överlåter alkoholdryck som serveras för att föras bort utan tillstånd till detaljhandel med ifrågavarande dryck, kan denne dömas till straff för alkoholbrott. (Strafflagen 50 a kap.).

Serveringsställets plan för egenkontroll ska beskriva serveringsställets tillvägagångssätt för att möjliggöra övervakning av ovan nämnda förbud och skyldigheter (SHM:s förordning 3 §).

Tillståndsmyndigheten får förena ett tillstånd med villkor som gäller serveringsområde, antal kundplatser samt förebyggande av problem med oljud, om villkoren och begränsningarna på grund av ställets läge, verksamhetens särskilda karaktär eller andra särskilda omständigheter som har framkommit vid verksamheten är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet. (AlkoL 22 §).

1.10 Köksalkohol

En restaurang kan ansöka om användningstillstånd för köksalkohol för matlagning. Köksalkoholdrycker är uteslutande avsedda för matlagning och är befriade från alkoholskatt. Det är förbjudet att använda skattefria köksalkohol för framställning av drycker eller dryckesblandningar. Överträdelse av förbudet leder till att användnings- och serveringstillståndet återkallas.

Tillstånd ska ansökas hos Valvira. Beviljande av tillstånd förutsätter att behovet av köksalkohol är motiverat och att den plats där köksalkohol används uppfyller de krav som ställs på platsen.

Till ansökan ska fogas en redogörelse för alkoholens användningsändamål och årliga inköpsbehov (alkoholsorter och litermängd per sort, matrecept).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Användningen och lagret av köksalkohol ska bokföras, och utifrån tillståndshavarens bokföring ska alkoholens mängd och art i efterhand kunna redovisas.

Det lönar sig inte att ansöka om tillstånd för köksalkohol för matlagning i liten skala, då tillståndsavgift och årlig tillsynsavgift tas ut för tillståndet.

Även alkoholdrycker som anskaffats för servering kan med verifikat överföras till köket och användas vid matlagning. Serveringsdrycker får vid matlagning hanteras som råvara, varvid användningen inkluderas i priset för maten. När serveringsdrycker serveras som en del av matportionen faktureras de enligt prislistan för alkoholdrycker. Liksom köksalkoholen ska även användningen vid matlagning av de alkoholdrycker som inköpts för servering bokföras, och utifrån tillståndshavarens bokföring ska alkoholens mängd och art i efterhand kunna redovisas.

1.11 Anskaffning av alkoholdrycker för servering

På ett serveringsställe får saluföras och förtäras endast alkoholdrycker som levererats på laglig väg. Alkoholdrycker ska för servering alltid inköpas på serveringsställets tillståndsnummer. På laglig väg köps alkoholdryckerna av en tillverkare, partihandlare eller detaljhandlare av alkoholdrycker som beviljats tillstånd (AlkoL 30 och 46 §). En tillståndshavare kan även importera alkoholdrycker för servering (AlkoL 29 §).

Om någon annan alkoholdryck än lagligt levererad dryck saluförs på ett serveringsställe eller i samband med stället, kan tillståndshavaren eller den som är anställd på serveringsstället dömas till straff för olovlig försäljning av alkoholhaltigt ämne (Strafflagen (39/1889) 50 a kap.).

Att servera och förtära kundens egna alkoholdrycker på ett serveringsställe är alltid förbjudet. Vid privata evenemang som anordnas på restaurang, såsom bröllop, är det inte tillåtet att exempelvis som brudskål förtära champagne som av kunden införts från utlandet. Endast på laglig väg för servering anskaffade alkoholdrycker är tillåtna.

Lagen ställer begränsningar för förtäring av egna alkoholdrycker även i sådana lokaler för vilka serveringstillstånd inte har skaffats. Enligt lagen är det förbjudet att förtära alkoholdrycker i förplägnadsrörelser och på andra ställen där allmänheten mot betalning får mat eller förfriskningar samt under offentliga tillställningar som avses i lagen om sammankomster (AlkoL 85 §).

1.11.1 Kommersiell import av alkohol för servering

En innehavare av serveringstillstånd får för serveringen importera i serveringstillståndet avsedda alkoholdrycker efter anmälan till Valvira om verksamhet som importör (AlkoL29 §). Anmälan gäller verksamhetsstället.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Anmälan görs på en blankett som finns på adressen www.valvira.fi. För behandling av anmälan tas en avgift ut och till verksamhetsstället skickas ett brev som bekräftar att anmälan mottagits. Detta brev uppvisas för tullen i samband med importen.

Importören ansvarar för de alkoholdrycker som denne importerar (Alkohollagen 30 §). Valvira styr och övervakar att detta ansvar realiseras. Importören är skyldig att månadsvis rapportera till Valvira.

Alkoholdrycken ska deklarerars vid importen. Import av alkoholdryck betraktas som olaglig, om inte alkoholskatt betalats för drycken i Finland.

1.12 Insamling av data och rapporteringsskyldighet

Det är tillståndshavarens skyldighet att på utsatta tider lämna tillsynsmyndigheterna de anmälningar och upplysningar som behövs för tillsynen över försäljningen och verksamheten i övrigt och för bedömning av verksamhetens risker (AlkoL 62 §).

Innehavaren av serveringstillstånd ska två gånger om året till tillståndsmyndigheten anmäla sin personals storlek och värdet av sin servering av alkoholdrycker samt volymen (liter) och värdet (euro) av sin detaljhandelsförsäljning av alkoholdrycker, om det på serveringsstället bedrivs detaljhandel med alkoholdrycker. Innehavaren av serveringstillståndet ska dessutom två gånger om året till tillståndsmyndigheten anmäla volymen och värdet av de alkoholdrycker som anskaffats för servering av en innehavare av detaljhandelstillstånd. (SHM:s förordning 9 §).

Varje tillståndshavare ska lämna uppgifterna till regionförvaltningsverket vid utgången av anmälningssperioden. Uppgifterna från de första sex månaderna av kalenderåret ska lämnas senast 31.7 och uppgifterna från de följande sex månaderna senast 31.1. Regionförvaltningsverken registrerar de anmälda uppgifterna i alkoholnäringsregistret. Tillståndshavaren kan fylla i och returnera anmälningssblanketten antingen elektroniskt på adressen www.valvira.fi eller i pappersform. Blanketten fås då på adressen www.avi.fi.

Om ingen försäljning skett under anmälningssperioden och om ingen anmälan gjorts om avbrott i restaurangverksamheten, ska anmälan lämnas inom utsatt tid med meddelande om att ingen försäljning skett under perioden.

Att få dessa uppgifter är viktigt med tanke på hela branschen, eftersom det med hjälp av dem är möjligt att följa branschens utveckling samt förebygga grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

1.13 Alkoholbokföring och alkohollager

Tillståndshavaren ska bokföra försäljningen kontovis så att man av bokföringen kan få uppgifterna för den anmälan som lämnas in till tillståndsmyndigheten.

Vid en eventuell myndighetsinspektion måste tillståndshavaren kunna visa att alkoholdryckerna på serveringsstället har anskaffats på laglig väg.

I serveringslokalerna på ett serveringsställe får man inte förvara andra alkoholdrycker än de drycker som anskaffats på tillståndsnumret. Kundens egna alkoholdrycker som lämnats för förvaring ska hållas tydligt åtskilda från serveringsdryckerna, till exempel i klädförvaringen eller på något motsvarande ställe.

2. Marknadsföring av alkoholdrycker på restaurang

2.1 Reklam för starka alkoholdrycker

Enligt huvudregeln är reklam för starka alkoholdrycker förbjuden. Reklam är tillåten inne i serveringsställets lokaler och ska då vara **saklig**. Reklam får även förekomma på andra platser än på serveringsområdet, exempelvis i serveringsställets korridorer eller i sådana lokaler där de inte tydligt syns utanför restaurangen. Reklam på tillståndshavarens webbplats eller i sociala medier utgör inte reklam som förekommer på serveringsstället.

Starka alkoholdrycker får inte marknadsföras

- på produkter som är avsedda att tas med av kunder (postkort, reklamblad, recepthäften, tändstickor avsedda att tas med m.m.)
- genom att bjuda på smakprov av starka alkoholdrycker.

Reklam **utanför** restauranglokaler eller genom placering av flaskor med starka alkoholdrycker i restaurangens fönster är förbjuden. På ett serveringsområde utomhus får reklamen inte vara tydligt synlig utanför området. Stora reklam- eller prisskyltar för starka alkoholdrycker, parasoller mm. med starka dryckers emblem är därför förbjudna.

Reklam för drinkar eller cocktails som framställs av starka alkoholdrycker innebär främjande av försäljning av starka alkoholdrycker, vilket är förbjudet utanför restaurangen. Reklam för starka alkoholdrycker får inte förekomma i tidningsannonser, tv-reklam, dekoration av skyltfönster, reklamtejp på fönster, ytterdörrar, skyltar på utsidan, på internet exempelvis på restaurangens webbplats eller Facebook-sidor.

Ett serveringsställe får utan hinder av reklamförbudet för starka alkoholdrycker publicera sin serveringsprislista i tryck eller på sitt datanät så att alla drycker som stället har tillgång till presenteras för konsumenterna på ett sakligt och enhetligt sätt. Vissa enskilda drycker kan inte lyftas fram och får inte betonas med hjälp av font, färg eller exempelvis layout.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

2.2 Marknadsföring av svaga alkoholdrycker

2.2.1 Prissättning och prisannonsering (Happy hour)

Reklamannonser om kortvariga priserbudanden på svaga alkoholdrycker tillåts även utanför verksamhetsstället. Reklamförbud för starka alkoholdrycker gäller likväl som huvudregel och priserbudanden på starka alkoholdrycker får fortfarande inte annonseras exempelvis i sociala medier, restaurangers fönster eller tidningar.

Det är tillåtet att göra reklam för drinkar som helt och hållet framställs av alkoholdrycker som innehåller mindre än 22 procent alkohol. För tydlighetens skull är det bra att nämna, att det är fråga om en svag drink, om det inte annars framgår av namnet på drycken.

I alkohollagen anges ingen övre eller nedre gräns för prissättningen av alkoholdrycker.

Enligt 51 § i alkohollagen är det förbjudet att i detaljhandeln och vid servering erbjuda två eller flera förpackningar eller portioner alkoholdryck till ett nedsatt totalpris på så sätt att enhetspriset är högre på nyttigheter som inköps separat.

Förbudet att sälja med mängdrabatt gäller enligt motiveringarna till lagen även sådana "två till priset av en" -erbjudanden där alkoholdryck serveras vid samtidig beställning till två personer till ett lägre pris än vid separat beställning. Bestämmelsen hindrar dock inte en restaurang att sälja alkohol till exempel till en privattillställning till ett lägre pris än vad som anges i restaurangens prislista om inte det nedsatta priset förutsätter köp av en viss mängd alkohol.

Bestämmelsen gäller inte heller situationer där samma alkoholdryck säljs i olika förpackningar, till exempel i 0,33 liters och en liters flaskor. Det är tillåtet att sälja alkoholdrycker i större förpackningar till ett lägre literpris än i mindre förpackningar. Detta gäller bl.a. prissättning av öl samt rött och vitt vin som serveras glas eller i flaska.

I reklam för dryckesportioner ska man uppge portionens storlek och mängden av alkoholdryck som ingår i dryckesblandningen. Av en reklamannons ska det framgå hur många centiliter till exempel "ett stort stop" öl eller "ett glas" rödvin innehåller. Det rekommenderas att portionens pris alltid nämns i reklamen. Prisuppgifter för alla alkoholdrycker som säljs på ett serveringsställe ska finnas tillgängliga åtminstone på begäran.

En restaurang får prissätta alkoholdrycker förmånligare än normalt för en tydligt avgränsad grupp såsom för personer som är registrerade som stamkunder. Särskilda stamkundspriser eller personrabatter är därmed tillåtna.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

2.3 Otilbörliga säljfrämjande åtgärder

Enligt 4 § och 50 § 2 mom. 7 punkten i alkohollagen är marknadsföring av alkoholdrycker förbjuden, om den anses stå i strid med god sed, eller vara opassande eller vilseledande med tanke på konsumenten,

Alkoholreklam där kunderna lockas till restaurangen med hjälp av en gratis alkoholdryck eller där man framställer erbjudanden enligt vilka alkoholpriset blir förmånligare ju mer man dricker har i myndigheternas tillsynspraxis betraktats som stridande mot god sed. Reklamen är vilseledande då konsumenten inges en uppfattning som inte motsvarar sanningen exempelvis om produktens egenskaper, storlek eller pris.

Exempel på försäljningsfrämjande åtgärder som strider mot god sed och är **förbjudna**.

- ”Första drycken gratis”, ”Vilottar ut gratis drycker”,
- Restaurangens ”paket” som inkluderar rätt till obegränsade mängder alkoholdrycker, till exempel ”Fri tillgång till alkoholdrycker med VIP-biljett”, ”Två drycker till priset av en”,
- Stamkundskort, ölpass o.dyl. dokument som används för att samla stämplat: ”Var tionde öl gratis”, ”Var femte dryck till halva priset”,
- En kupong som delas ut till konsumenterna; ”den här kupongen berättigar till en gratis öl eller cider”

2.4 Spel och lotterier med anknytning till alkoholdrycker

Det är tillåtet att ordna spel, lotterier och tävlingar på serveringsställen endast om de inte på något sätt anknyter till alkoholdrycker och så länge priserna inte består av alkoholdrycker. **Åtgärder för främjande av alkoholförsäljning som omfattar konsumenters deltagande i spel, lotterier eller tävlingar är förbjudna.** En innehavare av serveringstillstånd får inte ordna spel, lotterier eller tävlingar där priset är en alkoholdryck. Också andra spel, lotterier och tävlingar i **anslutning till alkoholdrycker** är förbjudna, även om priset inte är en alkoholdryck. Sättet att genomföra tävlingen har ingen betydelse; förbudet gäller både på Internet och serveringsstället för spel, tävlingar och lotterier som på ett eller annat sätt anknyter till alkoholdrycker.

Förbudet mot indirekt reklam hindrar att sådana alkoholfria produkter används som tävlingspriser som omfattas av en produktgrupp i vilken även alkoholhaltiga drycker ingår.

2.5 Användning av innehåll som produceras av konsument och tillhandahålls för att av konsument distribueras i datanätstjänster

Reklam för alkoholdrycker är förbjuden om den utnyttjar **verbalt eller visuellt innehåll som producerats av konsument eller till konsument för distribution förmedlar** material som producerats av reklamansöör eller konsument. I synnerhet är det förbjudet att använda konsumenternas egna dryckesbilder och videor i reklam och att

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

sprida sådana via restaurangens webbplats eller sammanslutningstjänster samt att producera reklamfilmer för distribution via konsumenter.

Valvira har utfärdat följande anvisning om bestämmelsen:

En annonsör får inte uppmana eller uppmuntra konsumenter att dela innehåll som annonsören själv eller konsumenter producerat och som kan anses utgöra alkoholreklam. Många tjänster använder även en s.k. "gilla"-funktion. Att konsumenter utan att producera egentligt innehåll uttrycker att de tycker om det innehåll som annonsören producerar är inte förbjudet. Annonsören behöver alltså inte ta bort eller förhindra "gillningar".

Det är tillåtet att:

- göra reklam för svaga alkoholdrycker på traditionella webbplatser
- göra reklam för svaga alkoholdrycker i sociala mediers tjänster, under förutsättning att begränsningarna för användningen av delningsfunktionen har beaktats och konsumenternas möjligheter att skriva och kommentera på sidan har förhindrats eller att annonsören tar bort konsumentkommentarer som anses utgöra alkoholreklam.
- använda innehåll som har producerats av konsumenter samt delningsfunktioner i marknadsföring av andra än alkoholdrycker. Om det huvudsakliga budskapet i innehållet som har producerats av konsumenter inte anknyter till alkoholdrycker behöver man inte ta bort innehållet.

Det är förbjudet att:

- uppmana någon att dela alkoholreklam i samband med materialet
- använda länkar till sociala mediers tjänster och utnyttja delningsfunktioner som länkar till sociala medietjänster i samband med alkoholreklam på traditionella webbplatser som kontrolleras av annonsören (s.k. sociala medier-knappar).

för köp av avgiftsbelagd alkoholreklam som är avsedd att delas av konsumenter i sociala mediers tjänster (till exempel s.k. nyhetsflödesannonsering).

2.6 Kombinerade erbjudanden och programpaket

Enligt vedertagen praxis har man ansett att erbjudanden om en matportion som säljs i kombination med en portion svag alkohol till ett gemensamt pris är tillåtna under nedan nämnda förutsättningar:

- Erbjudandet gäller enbart en enskild portion alkoholdryck. Samtidigt ska det anges att det även finns ett alkoholfritt alternativ.
- Det är inte tillåtet att i reklamen ange att drycken är gratis eller att man får den på köpet. Drycken är inte "gratis", eftersom kunden betalar ett totalpris för drycken och maten.

I myndighetspraxis har det ansetts vara tillåtet att:

- I inträdesavgiften inkludera en portion svag alkoholdryck som serveras under samma besök. Samtidigt ska det anges att det även finns ett

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

alkoholfritt alternativ. Det är inte tillåtet att göra reklam för en gratis dryck, eftersom kunden betalar för den i inträdesbiljettens pris.

- I priset för en programbiljett till restaurangen i samband med ett evenemang med program på serveringsstället inkludera en portion svag alkoholdryck som välkomstdryck samt en måttlig mängd svaga alkoholdrycker som matdrycker. Även ett alkoholfritt alternativ ska erbjudas. Det är i princip inte tillåtet att inkludera starka alkoholdrycker i priset på programbiljetten, då det i praktiken är i det närmaste omöjligt att sälja biljetten utan att handlingen skulle betraktas som marknadsföring av starka alkoholdrycker.

Vid marknadsföring av restaurangpaket som till exempel innehåller mat, alkoholdryck och program ska det beaktas att ingen annan än tillståndsinnehavaren får sälja dessa paket. Mellan restaurangen och konsumenten får det alltså inte finnas någon annan instans som köper ett paket som innehåller alkohol av restaurangen och säljer det vidare till konsumenter, eftersom det enligt strafflagen är straffbart att förmedla alkoholdrycker mot ersättning.

2.7 Stamkundstillställningar

För stamkunder kan en tillståndshavare sporadiskt ordna slutna och tidsmässigt avgränsade tillställningar, där svaga alkoholdrycker serveras avgiftsfritt. Av stamkunder förutsätts en gällande kundrelation. En inbjudan till stamkundstillställningar ska skickas ut på förhand och vara personlig. Vid tillställningen får endast en måttlig mängd alkoholdryck serveras gratis. De drycker som serveras kan även omfatta starka alkoholdrycker, men dessa kan på grund av marknadsföringsförbudet inte annars marknadsföras eller nämnas i inbjudan till tillställningen.

Medan den privata tillställningen pågår ska restaurangen eller den aktuella restaurangavdelningen vara stängd för andra gäster. När evenemanget är slut kan restaurangen fortsätta sin verksamhet normalt och vara öppen även för andra gäster.

2.8 Produktpresentationer

På ett serveringsområde t.ex. vid en mäsas är det tillåtet att presentera alkoholdrycker. Under ett mässevenemang som är öppet för allmänheten är det inte tillåtet att gratis eller till ett nominellt pris servera de alkoholdrycker som presenteras. Förtäring av drycker i samband med presentation av alkoholdrycker bör ske i enlighet med bestämmelserna i alkohollagen.

Utställare inom alkoholbranschen ska med serveringstillståndets innehavare avtala om leveransen av de alkoholdrycker som ska presenteras samt om andra praktiska arrangemang. På ett serveringsställe får serveras och förtäras enbart alkoholdryck som levererats dit på laglig väg.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

2.9 Reklam för alkoholdrycker på en allmän plats

Enligt huvudregeln är reklam för alkoholdrycker förbjuden på offentliga platser.

Undantagsvis är det tillåtet att i en restaurangs skyltfönster eller utanför lokalen ge saklig information om de svaga alkoholdrycker som står till buds samt om priserna på dem. Utanför försäljningsställena får produkten inte lyftas fram med till exempel reklam i särskilt stort format eller på andra sätt som väcker uppmärksamhet. Produkten får heller inte lyftas fram på ett sätt som är tydligt reklamässigt. Det är med andra ord inte tillåtet att mer ingående beskriva produktens kvalitet, smak eller andra egenskaper.

Reklamen ska placeras i omedelbar närhet av försäljningsstället. Endast av motiverade skäl som till exempel gäller läget eller det faktum att stället är svårt att hitta, får reklamen placeras på annan plats än inom synhåll från försäljningsstället.

Kunden ska kunna uppfatta ett funktionellt samband mellan alkoholreklamen och dess försäljningsställe. Den allmänna ljustavlan utanför ett köpcenter är ingen reklam för tillståndshavaren.

På restaurangers uteserveringsområden får till exempel reklamparasoller eller andra möbler inte vara så uppseendeväckande att de kan anses vara avsedda att kringgå förbudet mot reklam på allmänna platser.

Det är tillåtet att göra reklam för svaga alkoholdrycker i fråga om tillgång och pris på bland annat följande platser:

- i ett serveringsställes fönster med bokstäver och symboler
- i en s.k. trottoarpratare i omedelbar närhet av ett serveringsställe
- på ett serveringsställes markiser
- på ett uteserveringsområdes reklamparasoller

2.10 Förbud mot gottgörelse för pris på alkoholdrycker

Enligt 51 § 2 mom. i alkohollagen är det förbjudet att i detaljhandeln och vid servering erbjuda och betala sådan gottgörelse för priset på en alkoholdryck som räknas ut utifrån de alkoholdrycker eller andra konsumtionsnyttigheter och tjänster som köpts. Försäljning av alkohol får inte främjas i samband med restaurangens stamkundskort eller förmånsprogram på så sätt att inköp av alkohol på grund av gottgörelsen skulle vara desto billigare ju fler alkoholdrycker eller andra konsumtionsnyttigheter som köps.

Bestämmelsen förbjuder alla slag av gottgörelsearrangemang. Gottgörelse är en allmän term som omfattar såväl bonus som förmåner i annan form, såsom exempelvis förmåner för betalningssätt. Därför är det från och med 1.3.2018 förbjudet att erbjuda och betala såväl bonus och förmån för betalningssätt som annan eventuell gottgörelse i form av gottgörelse för alkoholdryckens pris eller för inköp av alkoholdryck.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Stamkundspriser och stamkundrabatter samt personalrabatter är i vissa fall möjliga även av alkoholdrycker.

Närmare upplysningar om marknadsföring av alkoholdrycker finns i Valvira's anvisning om marknadsföring av alkohol.

3. Övervakning och påföljder

3.1 Egenkontroll

En tillståndshavare som avses i denna lag ska ha tillräckliga och korrekta kunskaper och uppgifter om sin verksamhet och de skyldigheter enligt lag som hänför sig till den och om de risker som är förenade med det praktiska fullgörandet av skyldigheterna (AlkoL 56 §).

Tillståndshavaren ska utarbeta en skriftlig plan för att säkerställa att verksamheten är lagenlig (plan för egenkontroll) samt iakttä den och föra bok över genomförandet. Planen ska hållas uppdaterad (AlkoL 56 §).

Planen för egenkontroll ska innehålla en beskrivning av vilka riskerna är för de negativa effekter som avses i 1 §, hur det övervakas att lagen iakttas, hur de risker som är förknippade med kritiska situationer hanteras och hur upptäckta brister åtgärdas (AlkoL 56 §).

Planen för egenkontroll får vid behov slås ihop med den plan för egenkontroll som avses i livsmedelslagen och tobakslagen (549/2016). (AlkoL 56 §).

Tillståndshavaren ska också presentera en plan över åtgärder som ska vidtas i kritiska situationer samt med anledning av myndigheternas synpunkter, en plan för årlig utvärdering av genomförandet av planen för egenkontroll samt en plan för att hålla planen uppdaterad. Om planen för egenkontroll ändras, ska tidpunkten för ändringen kunna utredas i efterhand.

Tillståndshavaren ska anteckna datum för uppdatering av planen för egenkontroll. Detta innebär inte att tillståndshavaren ska föra bok över vilka ställen i planen för egenkontroll som har ändrats och hur planen har ändrats.

Planen för egenkontroll samt det tillstånd som gäller verksamhetsstället och som avses i alkohollagen ska hållas tillgängliga för personalen och tillsynsmyndigheterna.

Planen för egenkontroll ska beskriva hur tillståndshavaren och den person som ansvarar för genomförandet av planen för egenkontroll övervakar iakttagandet av planen för egenkontroll och de bestämmelser som gäller personalen.

Valvira och regionförvaltningsverken har för sammanställning av planen för egenkontroll utarbetat en blankett. Genom att omsorgsfullt ifylla och

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

uppdatera blanketten kan tillståndshavaren uppfylla de krav som ställs på planen för egenkontroll.

De serveringsställen som har ett giltigt serveringstillstånd som beviljats innan den nya alkohollagen trädde i kraft bör senast 31.12.2018 ha sammanställt en sådan plan för egenkontroll som avses i den nya lagen.

3.2 Myndighetstillsyn

Regionförvaltningsverket övervakar inom sitt verksamhetsområde detaljhandeln med och serveringen och marknadsföringen av alkoholdrycker (AlkoL 60 §). Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt utöva tillsyn i hela landet (AlkoL 60 §). Inspektioner på serveringsställen utförs planmässigt, ofta tillsammans med polisen och andra myndigheter. Speciellt har samarbetet med skatte, utsköknings-, tull-, polis- och arbetarskyddsmyndigheterna effektiviserats i syfte att förebygga grå ekonomi och ekonomisk brottslighet inom restaurangbranschen.

Till Valvira's uppgifter hör att styra regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och tillsyn, producera informations- och kommunikationstjänster för alkoholförvaltningen samt att utöva tillsyn över detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt reklam och säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker i hela landet. Syftet med Valvira's styrning är att trygga en enhetlig tillämpning av lagen i hela landet (AlkoL 60 §).

Valvira och regionförvaltningsverken har rätt att för tillsynen inspektera serveringsställets lokaler och verksamhet samt att granska de dokument som behövs för tillsynen. De har även rätt att ta del av meddelanden, uppgifter och handlingar som behövs för övervakningen. Valvira och regionförvaltningsverken har även rätt att utan ersättning ta och få de prover som behövs för tillsynen (AlkoL 62 §).

Under inspektionerna försöker inspektören utföra arbetet så att kunderna och den normala restaurangverksamheten inte störs. Inspektören presenterar sig för företrädaren för tillståndshavaren genom att visa sitt tjänstekort. Tillståndshavarens företrädare och personalen bör samarbeta med inspektören i god anda. Det är till exempel inte lämpligt att informera kunderna om att en inspektör är närvarande. Detta kan föranleda onödig uppståndelse.

Inspektören diskuterar med företrädaren för tillståndshavaren eventuella överträdelse eller missförhållanden som upptäcks på serveringsstället. Ett protokoll upprättas över inspektionen och en kopia av protokollet lämnas till tillståndshavaren eller dennes företrädare eller skickas elektroniskt. Ett protokoll kan innehålla en utredningsbegäran till tillståndshavaren, om överträdelse eller missförhållanden har observerats på serveringsstället.

Om personalen på ett detaljhandels- eller serveringsställe inte förmår upprätthålla ordningen på stället, om byggnadsföreskrifter, säkerhetsföreskrifter eller de villkor som gäller servering har överträtts på ett betydande sätt vad gäller antalet kundplatser eller om det krävs för att

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

garantera allmän ordning och säkerhet i området kan polisen förbjuda detaljhandel eller servering för högst den pågående försäljnings- eller serveringstiden. Tillståndsmyndigheten ska underrättas om förbudet. (AlkoL 67 §).

Polisen har tillgång till en elektronisk inspektionsanmälan med vilken överträdelser och missförhållanden som observerats på ett serveringsställe utan dröjsmål kan bringas till regionförvaltningsverkets kännedom för vidtagande av eventuella fortsatta åtgärder enligt alkohollagen. Polisen kan bötfälla en person som är anställd vid ett serveringsställe, t.ex. en servitör, om personen har gjort sig skyldig till brott mot serveringsbestämmelserna.

3.3 Sanktioner för brott mot serveringsbestämmelserna

Tillsynsmyndigheten kan förbjuda tillståndshavaren att fortsätta näringsverksamhet som avses i denna lag till de delar verksamheten i väsentlig grad strider mot god sed på det sätt som avses i 4 § och den inte har rättats till eller avslutats inom en utsatt skälig tid trots en uppmaning från tillsynsmyndigheten (AlkoL 68 §).

Tillståndsmyndigheten kan ålägga tillståndshavaren att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 1 000 euro, om de bestämmelser som gäller för servering har överträtts eller de tillståndsvillkor eller begränsningar som meddelats för tillstånd eller godkännande har överträtts vid servering eller det på serveringsstället eller i dess omedelbara närhet har förekommit ordningsproblem som beror på brister i planen för egenkontroll eller på att planen inte iakttagits (AlkoL 71 §).

Då påföljdsbeloppets storlek bedöms tas hänsyn till förfarandets art, skadlighet och hur ofta det upprepats. Avgiften kan påföras till ett mindre belopp än det anges i 1 mom. om det finns grundad anledning till detta med beaktande av dessa faktorer eller till förfarandet anknyttande förmildrande omständigheter. Påföljdsavgift ska inte påföras, om förfarandet ska anses vara ringa eller om det med tanke på förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet, i vilken utsträckning planen för egenkontroll iakttagits och andra omständigheter är oskäligt att påföra avgift. I sådana fall kan tillståndshavaren ges en anmärkning, om det finns anledning till det (AlkoL 71 §).

Tillståndsmyndigheten kan återkalla ett tillstånd eller godkännande för viss tid eller permanent, om verksamhetsutövaren efter det att en anmärkning getts eller påföljdsavgift påförts fortsätter att bryta mot eller försumma sina skyldigheter och förfarandet ska betraktas som väsentligt. När längden på tidsfristen bestäms ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den verksamhet är som återkallelsen grundar sig på och till omständigheterna kring verksamheten. Ett tillstånd eller godkännande kan återkallas permanent endast om förfarandet uppsåtligen fortsätter efter det att påföljdsavgift påförts eller tillståndet återkallats för viss tid och om förfarandet även som helhet betraktat är grovt. (AlkoL 72 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Även om ingen anmärkning getts eller påföljdsavgift påförts kan tillståndet eller godkännandet återkallas för viss tid, om tillståndshavaren bryter mot sina väsentliga skyldigheter enligt denna lag på ett sätt som tyder på uppenbar ligkiltighet för skyldigheterna enligt 56 §, eller permanent om verksamhetsutövaren bryter mot denna lag genom en gärning eller försummelse som orsakar allvarlig fara för människors hälsa och förfarandet som helhet betraktat är grovt. (AlkoL 72 §).

Ett tillstånd eller godkännande kan återkallas permanent om verksamhetsutövaren bryter mot denna lag genom en gärning eller försummelse som orsakar allvarlig fara för människors hälsa och förfarandet som helhet betraktat är grovt. (AlkoL 72 §)

Ett tillstånd eller godkännande ska återkallas, om tillståndshavaren begär det eller om förutsättningarna för tillståndet eller godkännandet inte föreligger på grund av att felaktiga uppgifter lämnats i ansökan eller på grund av att omständigheterna förändrats och om situationen inte har rättats till inom utsatt tid (AlkoL 72 §).

3.4 Sanktioner för brott mot bestämmelser om reklam i alkohollagen

Tillsynen över marknadsföring av alkoholdrycker är i första hand en skyldighet för varje regionförvaltningsverk i dess verksamhetsområde. Indelningen i regionförvaltningsverkens verksamhetsområden anges på adressen www.avi.fi. Valvira övervakar all riksomfattande marknadsföring av alkoholdrycker, dvs. marknadsföring som bedrivs i fler än ett regionförvaltningsverks område.

I 68–70 § i alkohollagen föreskrivs om påföljder för överträdelser av bestämmelserna om marknadsföring. Sanktionerna kan riktas såväl mot den som beställt marknadskampanjen som den som genomfört den jämte personer i dennes tjänst.

Valvira eller regionförvaltningsverket kan, om myndigheten konstaterar missförhållanden eller verksamhet som strider mot bestämmelserna eller föreskrifterna i alkohollagen, meddela fritt formulerad styrning för avhjälpande av missförhållandena.

Om styrningen inte räcker till för att avsluta den lagstridiga verksamheten, kan Valvira eller regionförvaltningsverket förbjuda den som beställt marknadsföringsåtgärden eller den som genomfört den jämte personer i dennes tjänst att fortsätta eller upprepa den lagstridiga verksamheten.

4. Ansökan om serveringstillstånd

Serveringstillstånd kan beviljas en fysisk eller juridisk person (AlkoL 12 §). Serveringstillstånd kan beviljas tills vidare eller för viss tid. (AlkoL 9 §).

Ett serveringstillstånd är bundet till näringsidkaren och till serveringsstället (AlkoL 10 § och 18 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Serveringstillstånd kan beviljas en sökande som inte har ett serveringsställe, om serveringen är avsedd att bedrivas efter anmälan på ett serveringsområde som godkänts på det sätt som avses i 20 § i alkohollagen vid tillställningar eller vid servering i samband med turisttjänster för slutna sällskap som deltar i en utfärd (AlkoL 19 §).

En näringsidkare som redan beviljats serveringstillstånd för ett visst ställe kan inte inleda servering av alkoholdrycker i en ny affärslokal innan denne beviljats serveringstillstånd även för det nya stället. Om en tillståndshavare överlåter serveringsstället åt en annan näringsidkare som fortsätter med affärsverksamheten där får den nya näringsidkaren inte servera alkoholdrycker på serveringsstället innan tillståndsmyndigheten på ansökan har beviljat personen ett serveringstillstånd. Om en tillståndshavare vill flytta sin verksamhet till en ny affärslokal ska ansökan om ett nytt serveringstillstånd lämnas in.

Strafflagens 50 a kap. innehåller bestämmelser om olovlig försäljning av alkoholdrycker. Den som olovligen säljer eller på annat sätt mot ersättning förmedlar, utbjuder eller saluför alkoholdrycker kan för alkoholbrott dömas till böter eller fängelse i högst två år. Den ekonomiska vinning som brottet ger ska dömas förverkad såsom strafflagen föreskriver.

På ansökan beviljas serveringstillstånd för alkoholdrycker av det regionförvaltningsverk inom vars verksamhetsområde sökandens serveringsställe ligger. Om detaljhandeln eller serveringen inte äger rum inom ett visst regionförvaltningsverks område, beviljas tillståndet av regionförvaltningsverket på sökandens hemort eller, om sökanden saknar hemort i Finland, av Regionförvaltningsverket i Södra Finland. (AlkoL 7 §).

Ansökan bör lämnas in i god tid före öppnandet av restaurangen eller ägarbyte, eftersom servering utan tillstånd eller med tillstånd som beviljats den föregående ägaren är lagstridigt. Serveringstillståndet beviljas först då sökanden och serveringsområdet har konstaterats uppfylla förutsättningarna för beviljande av tillstånd.

Processen för ansökan om serveringstillstånd och andra tillstånds- och anmälningsärenden kan inledas med hjälp av blanketter som finns på regionförvaltningsverket <http://www.avi.fi/sv/web/avi/lomakkeet> eller på adressen <https://www.suomi.fi/hemsidan>. Av blanketten framgår de handlingar som ska fogas till ansökan. Blanketterna är utformade så att de uppgifter som ska fyllas i samt bilagor omfattar kraven på uppgifter för tillståndsansökningar och tillståndsansmälningar i statsrådets förordning om verkställigheten av alkohollagen.

Varje sökande ska i sin tillståndsansökan uppge FO-nummer. Den ifyllda blanketten jämte bilagor skickas till regionförvaltningsverket som vi behov begär ett utlåtande i ärendet av polisen och kommunen. Vid behov reserveras möjlighet för serveringsställets närmaste omgivning att påverka ärendet (AlkoL 21 §). Utlåtanden eller utredningar kan även begäras av andra instanser som betraktas som relevanta.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Till tillståndsansökan ska det fogas den utredning som behövs för bedömningen av förutsättningar för beviljande av tillstånd och som gäller sökanden, verksamheten, dess konsekvenser och andra relevanta omständigheter och som tillståndsmyndigheten inte redan har tillgång till (AlkoL 8 §).

4.1 Krav som gäller sökanden

Serveringstillstånd ska beviljas en fysisk eller juridisk person som avses i 1 § 1 eller 2 mom. i lagen angående rättighet att idka näring (122/1919) och som har de förutsättningar enligt denna lag som hänför sig till sökanden och som behövs för att bedriva verksamheten AlkoL 12 §).

En förutsättning för beviljande av tillstånd till en fysisk person är att:

- 1) sökanden är myndig, hans eller hennes handlingsbehörighet inte har begränsats med stöd av 18 § i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) och sökanden inte har förordnats en intressebevakare med stöd av 8 § 1 mom. i den lagen,
- 2) sökanden inte har försatts i konkurs och i fråga om sin förmögenhet förmår sköta verksamheten och se till att de lagstadgade skyldigheterna uppfylls,
- 3) sökanden är känd som tillförlitlig och till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften (AlkoL 13 §).

Förutsättningarna för att bevilja en juridisk person tillstånd är att:

- 1) sökanden inte har försatts i konkurs och i fråga om sin förmögenhet förmår sköta verksamheten och se till att de lagstadgade skyldigheterna uppfylls;
- 2) de som hör till förvaltningsorganen, verkställande direktören samt i ett öppet bolag bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen uppfyller ovan nämnda förutsättningar (AlkoL 13 §).

Förutsättningarna för beviljande av tillstånd uppfylls inte på det sätt som ovan avses, om: sökandens eller personens tidigare verksamhet som helhet betraktad visar att sökanden eller personen är uppenbart olämplig att bedriva näringsverksamhet enligt denna lag (AlkoL 13 §).

Som tidigare verksamhet betraktas att:

- 1) sökanden eller personen i betydande grad eller upprepade gånger har försummat att betala skatter eller andra offentliga avgifter eller att personen har utövat bestämmande inflytande över en juridisk person som på motsvarande sätt har försummat att betala skatter eller andra offentliga avgifter;
- 2) sökanden eller personen enligt utmätning eller någon annan utredning annat än tillfälligt är oförmögen att svara för sina skulder;
- 3) sökanden eller personen under de fem senaste åren har fått ett tillstånd som avses i denna lag permanent återkallat eller personen har utövat bestämmande inflytande över en juridisk person vars i denna lag avsedda tillstånd permanent har återkallats under samma tid;
- 4) personen under de senaste fem åren har dömts till straff för ett sådant uppsåtligt brott i anslutning till utövande av näringsverksamhet som kan leda till fängelse,

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

5) det på grundval av brott eller förseelser som begåtts i berusat tillstånd eller gripanden enligt 2 kap. 2 § i polislagen (872/2011) till följd av berusning kan anses att personen missbrukar berusningsmedel (AlkoL 13 §).

Förutsättningarna för beviljande av tillstånd kan bedömas i enlighet med de faktiska förhållandena, om det av ansökan eller förhållandena annars tydligt framgår att den sökandes verksamhet leds eller dess förvaltning sköts av någon annan än den person som tidigare nämnts och att arrangemangen i anslutning till förfarandet har framställts i strid med de faktiska förhållandena i syfte att kringgå bestämmelserna om förutsättningarna för beviljande av tillstånd (AlkoL 13 §).

Serveringstillstånd kan inte beviljas ett aktiebolag, ett andelslag eller en förening som håller på att bildas, eftersom dessa inte är rättskapabla förrän de är registrerade. Om tillstånd i dylika fall söks och erhålls i en privatpersons namn, ska tillståndsärendet efter registreringen lämnas till tillståndsmyndigheten för behandling, ifall affärsverksamhet idkas på ett samfunds vägnar. Ett grundat öppet bolag eller ett kommanditbolag kan ansöka om tillstånd i eget namn efter det att grundanmälan för bolaget har lämnats till registernmyndigheten.

4.2 Serveringstillstånd för viss tid

Tillstånd beviljas tills vidare, om inte sökanden har ansökt om tillstånd för viss tid, om inte verksamheten är tidsbegränsad till sin karaktär eller om inte tillståndsmyndigheten av grundad anledning anser att tillståndet ska beviljas för högst ett år för att det ska gå att kontrollera att sökanden eller den tillståndspliktiga verksamheten har de förutsättningar som behövs eller ge akt på konsekvenserna av verksamheten (AlkoL 9 §).

En motivering till beviljande av tillstånd för viss tid samt kontroll kan exempelvis vara att tillståndshavaren har en betydande skatteskuld som denne amorterar enligt en betalningsplan. Om betalningsplanen följs kan de bristfälliga ekonomiska förutsättningarna avhjälpas. Beviljande av tillstånd för viss tid kan även motiveras med en uppföljning av tillståndshavarens tillförlitlighet. Ett skäl till detta kan exempelvis vara att tillståndshavaren tidigare har gjort sig skyldig till brott som tillståndsmyndigheten måste beakta i sin tillståndsprövning, eller om tillståndshavaren med grundad anledning misstänks ha problem med berusningsmedel.

Om tidigare serveringsverksamhet på samma ställe har gett upphov till störningar och olägenheter för omgivningen eller allmän ordning och säkerhet, kan tillståndet beviljas för viss tid för att konsekvenserna av verksamheten ska kunna följas.

Den nya alkohollagen innehåller ingen bestämmelse om tillfälligt serveringstillstånd. För evenemang, såsom festivaler, kan serveringstillstånd sökas för viss tid. Vid tillställningar kan servering även bedrivas med en anmälan, men detta förutsätter att godkännande av området som serveringsområde inhämtats på förhand av områdets ägare

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

eller innehavare och att serveringsutövaren har ett giltigt serveringstillstånd.

4.3 Krav som gäller serveringsstället

Innan serveringsverksamhet inleds ska ett serveringstillstånd sökas och beviljas för den lokal eller det ställe där serveringsverksamhet kommer att bedrivas (AlkoL 2 § och 18 §).

Ett serveringstillstånd för alkoholdrycker gäller serveringsområdet på ett serveringsställe och beviljas en sökande som utövar förplägnadsverksamhet som avses i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006), om:

- 1) det serveringsområde som ska godkännas, i fråga om storlek och konstruktioner är sådant att det kan övervakas av myndigheterna och tillståndshavaren, och
- 2) sökanden har utarbetat en plan för egenkontroll enligt 56 § (AlkoL 18 §).

Serveringstillstånd får utan hinder av ovanstående beviljas för servering till en resande som avses i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet i ett inkvarteringsrum och för servering till slutna sällskap i tillståndshavarens konferenslokal eller på ett motsvarande område (som till exempel i en bastulokal). I förarbetena till lagen konstateras att det på hotellrummen och i konferens- och bastulokalerna på grund av arrangemangets natur inte finns någon egentlig övervakning, varför bestämmelsen för tydlighetens skull har tagits med i alkohollagen. (AlkoL 19 §).

Två eller flera sökande beviljas tillstånd för servering på samma serveringsområde samtidigt, om en av sökandena meddelar att den ansvarar för övervakningen på området. (Alkohollagen 19 §). På ett sådant gemensamt serveringsområde får serveringstiden emellertid inte fortsätta efter kl. 1.30 (AlkoL 44 §).

Tillståndsmyndigheten kan när den godkänner serveringsområdet tillåta att kunderna för alkoholdrycker från ett av serveringsställets serveringsområden till ett annat på ett sätt som godkänns i tillståndshavarens plan för egenkontroll. Tillståndsmyndighetens godkännande av kundens rätt att föra alkoholdrycker kan även sökas för ett tillstånd som redan är giltigt. (AlkoL 36 §).

Ett allmänt läktarutrymme som används vid idrotts-, motions- eller musikevenemang eller andra jämförbara evenemang får inte godkännas som serveringsområde. Ett läktarutrymme kan dock godkännas som serveringsområde vid ovan avsedda evenemang, om läktarutrymmet är reserverat endast för personer som har fyllt 18 år (AlkoL 18 §). Myndigheten för serveringstillstånd kan godkänna ett allmänt läktarutrymme eller en del av det som serveringsområde och begränsa giltigheten av godkännandet till enbart de tidpunkter eller evenemang vid vilka serveringsområdet är reserverat uteslutande för myndiga personer.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Tillståndsmyndigheten får för att trygga övervakningen förena ett serveringstillstånd eller godkännandet av ett serveringsområde med villkor och begränsningar som gäller serveringsområdet, om:

1) serveringen är avsedd att ske på ett ställe i anslutning till eller i omedelbar närhet av lokaler som huvudsakligen är avsedda för eller används av barn eller ungdomar eller på ett ställe där det bedrivs näringsverksamhet vars huvudsakliga målgrupp är barn och ungdomar;

2) serveringen är avsedd att ske under ett idrottsevenemang eller en tillställning som är avsedd för hela familjen eller vars deltagare annars till stor del är barn och ungdomar.

Tillståndsmyndigheten får förena ett serveringstillstånd eller godkännandet av ett serveringsområde med villkor eller begränsningar som gäller serveringsområdet, om villkoren och begränsningarna på grund av ställets läge, verksamhetens särskilda karaktär eller andra särskilda omständigheter som har framkommit vid verksamheten är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet (AlkoL 22 §).

Ovan avsedda villkor och begränsningar ska dimensioneras så att de inte utgör ett hinder eller gör det oskäligt svårt för tillståndshavaren att utöva förplägnadsverksamhet. Om det meddelas villkor och begränsningar som gäller tillståndshavarens pågående verksamhet, får dessa träda i kraft tidigast 30 dagar från det att beslutet om dem har delgetts.

Tillståndsmyndigheten ska på ansökan av tillståndshavaren ändra eller upphäva de med tillståndet förenade villkoren och begränsningarna utan dröjsmål, om verksamhetens karaktär eller andra särskilda omständigheter har förändrats så att villkoren eller begränsningarna inte längre är nödvändiga.

4.4 Förlängd serveringstid

Det är möjligt att fortsätta serveringen efter klockan 1.30 till högst klockan 4 utifrån en skriftlig anmälan till tillståndsmyndigheten (*anmälan om förlängd tid*). Anmälan ska lämnas till tillståndsmyndigheten minst tre veckor innan den förlängda tiden är planerad att införas. Anmälan ska innehålla uppgifter om längden på och tidpunkterna för den förlängda serveringstiden samt de uppgifter som behövs för bedömning av serveringsverksamhetens konsekvenser (AlkoL 44 §).

Tillståndsmyndigheten ska ge in anmälan om förlängd tid till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten för behandling enligt 15 § i hälsoskyddslagen (763/1994) (AlkoL 44 §).

Serveringen får fortsätta till klockan 4 utomhus och/eller serveringen får inledas tidigast klockan 7, om tillståndsmyndigheten beviljat tillstånd för detta (*tillstånd till förlängd tid*). Tillstånd får inte beviljas för ett utomhusområde, om serveringen kan leda till sanitär olägenhet i

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

boendemiljön. Tillstånd att påbörja servering tidigast klockan 7 får beviljas bara för frukostserveringen vid tillståndshavarens inkvarteringsställe.

På ett serveringsområde som är gemensamt för två eller flera tillståndshavare får serveringen inte fortsätta efter klockan 1.30.

Tillståndsmyndigheten får ställa villkor eller begränsningar som gäller bl.a. övervakning av ordningen, serveringstid och förebyggande av problem med oljud, om villkoren och begränsningarna är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet. Tillståndsmyndigheten får förbjuda förlängning av serveringstiden, om hälsoskyddsmyndigheten konstaterar att det medför sådana sanitära olägenheter som avses i hälsoskyddslagen för dem som bor i närheten och olägenheterna inte kan förebyggas genom tillståndshavarens åtgärder (AlkoL 22 och 44 §).

Kommunen har i syfte att främja säkerheten för sina invånare rätt att på ett visst område i kommunen förbjuda förlängning av serveringstid eller bestämma om begränsningar som gäller förlängd serveringstid. Kommunens beslut kan gälla alla veckodagar eller vissa veckodagar och det kan gälla tills vidare eller för en viss tid. Beslutet träder i kraft tidigast sex månader från det att beslutet har vunnit laga kraft (AlkoL 44 §).

Om serveringen fortsätter på serveringsstället efter klockan 1.30, ska tillståndshavaren för varje påbörjat hundratal kunder utse en sådan ordningsvakt som avses i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) att övervaka ordningen och säkerheten på serveringsstället och i dess omedelbara närhet från klockan 1.30 till dess att kunderna slutar förtära alkoholdrycker (AlkoL 45 §).

Tillståndsmyndigheten kan sänka kravet eller slopa kravet helt och hållet, om tillståndshavaren i anmälan om förlängd tid eller i en skriftlig ansökan framför att kravet är klart onödigt på grund av ställets verksamhetsidé eller av någon annan motsvarande orsak, eller med avvikelse från det som föreskrivs ovan kräva att det utses fler ordningsvakter, om det är nödvändigt (AlkoL 45 §).

4.5 Detaljhandelstillstånd för serveringsställe

På ett serveringsställe kan enligt de normala bestämmelserna för detaljhandel med alkoholdrycker högst 5,5-procentiga alkoholdrycker säljas till kunderna för att tas med, om ett tillstånd till detaljhandel med högst 5,5-procentiga alkoholdrycker har ansökts och beviljats för detaljhandelsstället av regionförvaltningsverket. I samband med ett serveringsställe kan även ett detaljhandelstillstånd för gårdsvin eller hantverksöl erhållas, om förutsättningarna för ett tillstånd uppfylls. (AlkoL 17 §).

Ett detaljhandelstillstånd för högst 5,5-procentiga alkoholdrycker kan beviljas endast för detaljhandel inomhus på serveringsstället med de

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

alkoholdrycker som serveras. I samband med serveringstillstånd för viss tid eller på ett på förhand anmält serveringsområde får detaljhandelstillstånd emellertid beviljas endast för evenemang som ordnas av flera tillverkare av alkoholdrycker och vars syfte är att presentera produkterna för konsumenterna (AlkoL 17 och 20 §).

Tillståndsmyndigheten får meddela tillståndsvillkor som gäller kassa- och försäljningsarrangemang i detaljhandeln, om det till stället läge eller verksamhet hänför sig särskilda risker med avseende på övervakning eller allmän ordning och säkerhet eller om det också bedrivs servering på samma verksamhetsställe (AlkoL 17 §).

Tillståndsmyndigheten får begränsa tiden för detaljhandel på ett serveringsställe och de mängder som säljs till kunden, om det är nödvändigt för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller för att garantera allmän ordning och säkerhet (AlkoL 22 §).

4.6 Servering vid tillställningar och evenemang

Den nya alkohollagen innehåller ingen bestämmelse om tillfälligt serveringstillstånd. För evenemang, såsom festivaler kan serveringstillstånd sökas för viss tid (AlkoL 8 §). Vid tillställningar kan servering även bedrivas med anmälan under förutsättning att för området på förhand av områdets ägare eller innehavare har inhämtats ett godkännande som serveringsområde (AlkoL 20 §). I allmänhet är ett serveringstillstånd för viss tid den ändamålsenligaste verksamhetsmodellen för anordnande av en enskild serveringstillställning.

En evenemangs-, mötes- eller festlokal och ett motsvarande område kan på ansökan av lokalens eller områdets ägare eller innehavare godkännas som serveringsområde. På ett sådant på förhand godkänt serveringsområde kan serveringsverksamhet bedrivas av en aktör som tidigare beviljats serveringstillstånd. Tillståndsmyndigheten ska underrättas om serveringen senast tre dygn innan tillställningen börjar. Om serveringen anknyter till turisttjänster får tillståndshavarens serveringstillställningar anmälas för högst ett år åt gången med angivande av de planerade rutterna (AlkoL 20 §).

Ett på förhand godkänt serveringsområde berörs av serveringsbestämmelserna enbart då där bedrivs serveringsverksamhet som anmälts till tillståndsmyndigheten. Serveringsverksamheten regleras av samma bestämmelser som på ett fast serveringsställe. Exempelvis kan två eller flera sökande beviljas tillstånd för servering på samma serveringsområde samtidigt, om en av sökandena meddelar att den ansvarar för övervakning av området.

Om man i en lokal inomhus på ett på förhand godkänt serveringsställe vill förlänga serveringstiden efter klockan 1.30, ska den som med ett serveringstillstånd kommer till området för att utöva verksamhet minst tre veckor före evenemanget eller tillställningen lämna en anmälan till

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

regionförvaltningsverket. På förlängning av serveringstiden utomhus tillämpas förfarandet med ansökan om förlängd tid.

På cateringtillställningar som ordnas i kundens egna utrymmen eller i andra utrymmen som inte är ett serveringsområde eller en förplägnadsrörelse, ska man i anskaffning och servering av alkoholdrycker beakta alkohollagens bestämmelser om förmedling av alkoholdrycker. Alkoholdrycker får enligt 84 § i alkohollagen inte förmedlas eller överlåtas mot arvode. Bestämmelser om straff för olovlig försäljning och förmedling av alkohol ingår i 50 a kap. i strafflagen.

Det är ett brott mot alkohollagen, om ett cateringföretag på arrangörens begäran anskaffar alkoholdryckerna till en tillställning och tar ut ett arvode för leverans eller servering av alkoholdryckerna. Problem uppstår vanligen inte, om den som ordnar tillställningen själv skaffar alkoholdryckerna, och cateringföretaget endast sköter serveringen av dem i samband med den övriga serveringen. Cateringföretaget får i sådana fall debitera för användningen av personal, t.ex. per timme.

Om ett cateringföretag innehar en lokal där företaget regelbundet bedriver avgiftsbelagd fest- och cateringverksamhet, är det fråga om en förplägnadsrörelse, där servering av alkoholdrycker kräver ett serveringstillstånd.

4.7 Återtagande av ansökan

Om en ansökan som tillställts regionförvaltningsverket dras tillbaka innan ärendet slutbehandlats, är handläggningsavgiften hälften av den avgift som annars skulle ha tagits ut hos sökanden.

4.8 Ändringar i bolagets ägande- och besittningsförhållanden

Om ett tillstånd har beviljats en juridisk person, och det bestämmande inflytande över den juridiska personen som grundar sig på äganderätt, avtal eller andra arrangemang överförs, ska tillståndshavaren underrätta tillståndsmyndigheten om saken inom två veckor från det att det bestämmande inflytandet överfördes (AlkoL 11 §).

4.9 Ändringar i serveringsverksamheten

Om tillståndshavaren beslutar att väsentligt ändra karaktären eller omfattningen av sin verksamhet så att tillståndet inte längre täcker den förändrade verksamheten, ska tillståndshavaren ansöka om ändring av tillståndet innan ändringen genomförs. Inga ändringar får genomföras innan tillståndsmyndigheten har godkänt ändringen av tillståndet (Alkohollagen 11 §). Om ändringar inträffar i tillståndshavarens eller affärsställets namn, ska dessa alltid meddelas tillståndsmyndigheten till kännedom. Tillståndsmyndigheten inför ändringarna i tillståndsregistret, vars riktighet är av betydelse bl.a. för varuleveranser och för indrivningen av tillsynsavgifter.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

4.9.1 Ändring av serveringsområdet

Ändringar av serveringsområdet kan gälla serveringsställets lokaler eller områden utomhus eller lokaler i separata byggnader utanför serveringsstället. Ändringarna kan vara permanenta eller gälla en viss tid.

Ett serveringsområde får ändras på anmälan av tillståndshavaren, om ändringen inte har någon större betydelse för övervakningen. Utomhus är det likväl inte tillåtet att utvidga serveringsområdet utifrån en anmälan.

Anmälan om ändring av serveringsområdet ska lämnas in till tillståndsmyndigheten minst tre veckor innan ändringen är planerad att tas i bruk. Tillståndsmyndigheten ska inom två veckor från det att anmälan togs emot meddela om ändringen inte uppfyller förutsättningarna enligt bestämmelserna. (AlkoL 18 §).

4.10 Ägarbyte och flyttning av verksamheten till en ny affärslokal

Ett serveringstillstånd eller annat tillstånd enligt alkohollagen och de rättigheter som ingår i tillståndet får inte säljas eller på något annat sätt överlåtas helt eller delvis till någon annan (AlkoL 10 §).

Om en tillståndshavare som beviljats serveringstillstånd överlåter serveringsstället åt en annan näringsidkare som fortsätter verksamheten i lokalen får den nya näringsidkaren inte servera alkoholdrycker på serveringsstället innan tillståndsmyndigheten på ansökan har beviljat honom ett serveringstillstånd.

Om en tillståndshavare vill flytta sin verksamhet till ett nytt ställe ska han ansöka om ett nytt serveringstillstånd.

4.11 Avslutande av serveringsverksamhet

Tillståndsmyndigheten ska skriftligen underrättas om att serveringsverksamhetens upphör. Om en innehavare av serveringstillstånd försätts i konkurs, kan konkursboet om så önskas fortsätta att sälja alkoholdrycker i högst ett år från det att konkursen inleddes. Konkursboet ska underrätta regionförvaltningsverket om att försäljningen fortgår för att få ett tillståndsnummer för fortsatt verksamhet. (AlkoL 72 §).

Den som har tillstånd att servera alkoholdrycker får utan partihandelstillstånd sälja sitt alkoholdryckslager till en annan tillståndshavare när verksamheten upphör eller övergår till någon annan. Överlåtelsepriset kan avtalas mellan köparen och säljaren. Säljaren ska meddela tillståndsmyndigheten om försäljningen inom 30 dagar från det att besittningen har överlåtits (AlkoL 30 §).

Alkoholdryckslagret kan även flyttas till ett annat av tillståndshavarens försäljningsställen eller återställas till partihandlaren. Tillståndshavaren ska likaså till regionförvaltningsverket lämna uppgifter om försäljningen fram till dagen då verksamheten upphörde. Beträffande överlåtelsen av

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

alkoholdryckslagret till den nye ägaren eller till ett annat försäljningsställe ska ett dokument utarbetas, varav framgår vilken mängd av varje alkoholdryck som flyttas över. Dokumentet ska lämnas till regionförvaltningsverket.

4.12 Behandlingstider

Ansökan ska göras i god tid, eftersom handläggningen inklusive utlåtanden som begärs av olika myndigheter tar tid.

Alkohollagsreformen medför ändringar i utlåtandeförfarandet och den närmaste omgivningen hörs i ökad utsträckning. Detta samt anhopningen av ansökningar skapar betydande osäkerhet då det gäller att förutsäga hur lång behandlingstiden blir.

Den genomsnittliga behandlingstiden av tillståndsärenden hos regionförvaltningsverken har före totalreformen av alkohollagen varit ca en månad.

5. Tillstånds- och tillsynsavgifter

Tillståndsmyndigheten tar av tillståndshavaren ut prestationsavgifter för sina tillståndsbeslut samt en årlig tillsynsavgift. Detta grundar sig på principen för lagen om avgifter till staten, enligt vilken den som orsakar arbetet betalar de kostnader som arbetet medför. Avgifterna får i indrivnas i utsökningsväg utan dom eller beslut (Lagen om grunderna för avgifter till staten. 150/1992), 11 § 2 mom.). En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid påförande av avgift kan inom sex månader från det att avgiften påfördes yrka på rättelse hos den myndighet som påfört avgiften.

Hos innehavare av serveringstillstånd och detaljhandelstillstånd som gäller tills vidare tas en årlig tillsynsavgift ut per verksamhetsställe. Dessutom tas en årlig tillsynsavgift ut för förlängning av serveringstiden. (AlkoL 75 §).

Av en ny tillståndshavare tas ingen tillsynsavgift ut för det första kalenderåret.

Tillsynsavgifterna för servering faktureras per kalenderår senast 30.4 hos de tillståndshavare vars ovan nämnda tillstånd varit i kraft 1.4. Av tillståndshavaren tas ingen tillsynsavgift ut för det kalenderår då dennes verksamhet har upphört senast 31.3.

Bestämmelser om regionförvaltningsverkens tillståndsavgifter utfärdas genom statsrådets förordning och om Valvira's tillståndsavgifter genom social- och hälsovårdsministeriets förordning.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

(språkligt korrigerad 28.1.2020)

Närmare uppgifter

Överinspektör Juuso Nieminen,
e-post: alkoholi@valvira.fi

Direktör *Jussi Holmalahti*
Jussi Holmalahti

Överinspektör *Juuso Nieminen*
Juuso Nieminen

Sändlista Regionförvaltningsverken
Turism- och Restaurangförbundet MaRa rf
Läroanstalter som anordnar utbildning för serveringspass
Social- och hälsovårdsministeriet

Författningar Alkohollagen 1102/2017
Statsrådets förordning om verkställigheten av alkohollagen 151/2018
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om tillsynen över alkoholagen 158/2018
Statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken 997/2017, ändrad 152/2018

Övriga anvisningar

Detaljhandel med alkoholdrycker (Valviras anvisning 21/2018)
Anvisning om marknadsföring av alkohol (Valviras anvisning 6/2018)